

interview

Een gereformeerd pleidooi voor meer getijdengebed

DOOR PAULINE VAN KEMPEN

De gereformeerde emeritus-hoogleraar Mees te Velde (68) uit het Overijsselse Hasselt pleit voor een herwaardering van het getijdengebed. “Ik denk dat dat goed is voor onze wereld.”

Hij was predikant, hoogleraar kerkgeschiedenis en rector van de Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in Kampen, vanouds het bolwerk van het orthodoxe protestantisme. Nu is Mees te Velde met emeritaat en leidt hij bezoekers rond in een voormalig klooster. Publiceren doet hij niet meer, maar voor één boekje maakte hij een uitzondering: *Het getijdengebed, geschiedenis, betekenis, uitdagingen*, een brochure in de reeks *Reformatische Stemmen* van de Willem de Zwijgerstichting. Die stelt zich ten doel de kennis van de reformatische beginselen bij de eigen achterban te vergroten.

BIDDENDE OMGANG MET GOD

Maar wat kan die protestantse achterban met metten, noon, vespers en complete, zoals die eeuwenlang vooral in kloosters, kluizen en katholieke pastorieën werden gebeden? Veel, gelooft de auteur. Het getijdengebed is voor hem een van de waardevolle tradities die door de Reformatie verloren zijn gegaan. “Je kunt een in zoveel eeuwen gegroeide en uiteindelijk vastlopende mega-Kerk kennelijk niet vernieuwen zonder verlies en gevolgschade”, schrijft hij.

Het gevolg is dat het gebed bij protestanten vaak niet de plek kreeg die het verdient, meent Te Velde. Het belang van de woordverkondiging – lees: een goede preek – stond voorop en dat ging ten koste van de ‘priesterlijke overgave’ van de gelovigen in gebed en Eucharistie. “In de kerken van de Reformatie is een spiritualiteit ontstaan die zich kenmerkt door veel verbaliteit, rationaliteit en verzakelijking”, constateert hij. “Eigentijds aansluiten bij de traditie van het getijdengebed is mijns inziens een mooie kans om in deze tijd de biddende omgang met God en met elkaar nieuwe gestalte en dynamiek te geven.”

DE TOEWIJDING

Te Velde groeide op in een pastorie, binnen de vrijgemaakt-gereformeerde Kerk, die zich in 1944 afsplitste van de Gereformeerde Kerken in Nederland. Daarbij ging het erom wie het gedachtegoed van de Reformatie het zuiverst verwoordde. “Juist daarom was er ook veel interesse in andere Kerken”, verklaart hij.

Zelf beperkte hij zich niet tot de protestantse traditie. Als student klopte hij aan bij het dominicanenklooster in Zwolle, dat hij graag eens wilde zien. Tijdens zijn studie verdiepte hij zich grondig in de oudchristelijke Kerk. En die belangstelling is altijd gebleven. In zijn boekje beschrijft hij hoe enkele van zijn protestantse vrienden bij hun jaarlijkse kloosterbezoek het getijdengebed van de monniken meemaken. En waarom dat een dubbel gevoel oplevert. Het ritme van gebed, bijbellezing en stilte doet hun goed en er is respect voor de toewijding. Maar met het neogotische reciteren van de psalmen hebben ze

Trappisten in de Sint-Jozefabdij in het Amerikaanse Spencer bidden de noon. | Foto: CNS Photo - Chaz Muth

weinig en het “gemompel van de monniken” ervaren ze als naar binnen gekeerd en vreugdeloos.

ONOPHOUELIJK LOFOFFER

Te Velde herkent dat. De waarde zit voor hem in het belang van het bidden zelf. “Het gaat in het getijdengebed om de directe ontmoeting met God in Christus, in de eerste plaats om Hem te eren. Ik vind dat dat in de gereformeerde praktijk te weinig inhoud krijgt. Wij zijn toch vooral een preekkerk geworden, wij beleven geloven heel erg in het horen van het Woord. Maar het geloof kent verschillende dimensies.”

Met instemming citeert Te Velde uit de *Algemene inleiding* op het katholieke *Getijdenboek* van na het Tweede Vaticaans Concilie. Daarin worden alle gelovigen – niet alleen de geestelijkheid – aangemoedigd tot een ‘onophoudelijk lofoffer’ aan God.

En ja, hij weet wel dat dat in de meeste katholieke huiskamers ook geen dagelijkse praktijk is, dat kerken leeglopen en kloosters sluiten. Juist daarom hoopt hij op een gezamenlijke herwaardering van het getijdengebed, zij het in een vorm die aansluit bij wat mensen van nu ‘kunnen hebben’.

Dat gebeurt bijvoorbeeld al in de abdij Nieuw Sion in Diepenheim, die in 2015 werd overgenomen door een groep protestanten en katholieken. Vooral nog drie keer per week vinden hier weer getijdengebeden plaats.

HUIZEN VAN GEBED

De initiatiefnemers, van wie Te Velde er een is, spreken van een ‘getijdengemeenschap’ die het gebed wil voortzetten van de cisterciënzer monniken die er voorheen woonden. “Met de katholieken die ik rond Nieuw Sion ontmoet, heb ik prachtige gesprekken. Ook zij zijn, na alle kaalslag in de rooms-katholieke Kerk, bezig met hoe ze de essentie van het geloof kunnen vasthouden. Daarin herkennen wij elkaar.” Zijn wens is dat er op meer plaatsen zulke ‘huizen van gebed’ ontstaan. “In kloosters en kapelletjes, maar ook op plekken waar veel mensen samenkomen, zoals op de Amsterdamse Zuidas. Ik denk dat dat goed is voor onze wereld. De toekomst van de kloosters ziet er somber uit, maar hopelijk zijn er voldoende protestanten die bereid zijn om een paar keer per dag de klok te luiden en mee te bidden.” ●

Prof. Mees te Velde
| Foto: Pauline van Kempen

Prof. dr. M. Te Velde,
Het getijdengebed.
Geschiedenis, betekenis,
uitdagingen
Uitgeverij: Willem de
Zwijgerstichting
Pagina's: 75 | € 4,30
Zie
willemdezwijgerstichting.nl.